

סד:

הוא כפי מי ההלכה, כתנא של משנתנו או כהתנא של הברייתא בקידושין.

ד. וסמכינן אניסא

כתב העיון יעקב, שאף שבעלמא אסור לסמוך על הנס, מ"מ רבים שאני, וכן במקום מצוה, וגם במקדש שהיו מצויים ניסים לכך היה דין המקדש שונה.

ה. ח"ו שעקביא בן מהללאל נתנדה וכו'

הקשה התוס' יו"ט (עדיית ה; ר), וכי משוא פנים יש בדבר, ואם ביזה שמעיה ואבטליון, א"כ גם אם אין עזרה ננעלת על כל אדם בישראל וכו', היו צריכים לנדותו. וכתב, שיתכן שיש להסתפק בכוונתו האם נתכוין לבזות או לא, ואם אומרים שלא היה כמותו בישראל בחכמה וביראת חטא, מסתבר לומר שלא היתה כוונתו לבזות. עוד כתב, שאפילו אם באמת היתה כוונתו לבזות, מ"מ לא היה אפשר לנדותו, משום שאי אפשר לבית דין הקטן ממנו לנדותו.

ו. שמא יניחום ויפרוס הלחם

פירש רש"י, כדי שלא יסמכו על הלחם שאצלם, ויפרסו דופנותיו שהיה עשוי דפנות כמין תיבה וכו'. והעיר הרש"ש, שהרי הדפנות היו בשפת רוחב השלחן, ואילו הבזיכין היו מונחים בין המערכות ששם שולי הלחמים, והניח בקושיא.

ז. אין מעבירין על המצוות

פירש המאירי על המשנה, כלומר, שכל שבאה מצוה לידו, אינו מתעכב בעשייתה מצד מצוה אחרת, כל שכן לדבר שאינו מצוה, שקבלת המלא מצוה היא, והחזרה בריקן אינה מצוה אלא תשמישי מצוה, ומאחר שבאה מצוה לידו, שהושיטו לו את המזרק, אינו משהא בה מפני החזרת הריקן.

א. וישבה לה בהר הבית

פירש רש"י, שלא היו יכולים להוליך פסחיהם לבתיהם. והטעם שלא עירבו בירושלים, כתב התוס' יו"ט (עירובין פ"י מ"ט ד"ה שהיה בירושלים) שלדעת הרמב"ם שעיר של רבים אין מערבין כולה, מובן, לפי שאם היו מערבין רק חלק ממנה, יש לחוש שיוציאו ממקום המעורב למקום שאינו מעורב.

ב. הלכך בחמשיני נמי סגיא דעיילי תלתין

ועבדי עיילי עשרה ונפקי עשרה

פירש רש"י, שנכנסו שלשים בתחילה ושחטו פסחיהם, ויצאו עשרה מהם, ונכנסו עשרה חדשים וכו'. והקשה האור זרוע (ח"ב אות רכ"ז), שכשנכנסו העשרה של כת שניה, נמצא שכבר נשחטו פסחיהם של העשרים האחרים הנמצאים שם, וכיצד נמנים בין השלשים. וביאר, שהדין שצריך להיות שלשים שם הוא משום ברוב עם הדרת מלך, והרוב עם הוא רק אם השלשים שנמצאים שם עדיין מחוייבים. ולכן פירש ששלשים נכנסו, ועשרה מהם עושים פסחיהם ויוציאים, ועשרה חדשים נכנסים, ועדיין נמצאים שם שלשים שעדיין מחוייבין בקרבן פסח וכו'.

ג. אביי אמר ננעלו תנן כמה דעיילו מעלו וסמכינן אניסא

הקשה המהרש"א, אם בנס היו ננעלים כדי שלא יכנסו כולם בבת אחת, כיצד הסתפקו שצריך ג' כיתות בבת אחת, הלא אם כן למה ננעלו הדלתות כלל בין כת וכת.

וכתב הצ"ח, שהתנא של המשנה ודאי סובר שצריך ג' כיתות בזה אחר זה, שכך אמר יצאה ראשונה נכנסה שניה וכו', וקשה לומר שגם התנא של המשנה היה מסופק בזה. ומה שרב יצחק אמר שיש בזה ספק הוא לפי שהתנא של הברייתא בקדושין שאמר כל ישראל יוצאין בפסח אחד, שמשמע גם לכתחילה, ודורשים קהל עדת ישראל בפעם אחת, והספק